

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2011

Μάθημα: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

**Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Δευτέρα, 6 Ιουνίου 2011
7:30 - 10:00**

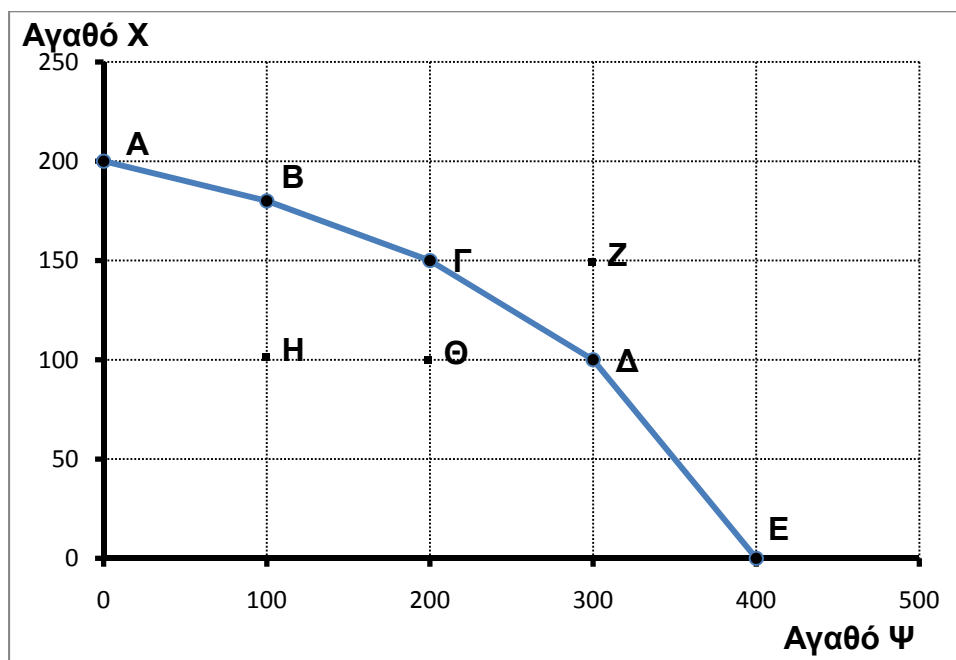
**ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ
ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ**

ΟΔΗΓΙΕΣ:

- Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.
- Οι απαντήσεις να είναι σαφείς, ακριβείς και περιεκτικές.
- Όλοι οι υπολογισμοί να φαίνονται στο τετράδιο των απαντήσεών σας.
- Επιτρέπεται η χρήση μη προγραμματισμένης υπολογιστικής μηχανής.

ΕΡΩΤΗΣΗ Α' (Μονάδες 22)

1. Με βάση το πιο κάτω διάγραμμα να απαντήσετε τις ερωτήσεις που ακολουθούν:

α) Να ονομάσετε την καμπύλη ΑΒΓΔΕ και να εξηγήσετε τι δείχνει.

(Μονάδες 3)

β)

i. Να υπολογίσετε το κόστος ευκαιρίας ανά μονάδα του αγαθού Χ μεταξύ των συνδυασμών Δ και Γ. Να εξηγήσετε τι δείχνει το αποτέλεσμα.

(Μονάδες 3)

ii. Τι δείχνει το σημείο Η και τι το σημείο Ζ;

(Μονάδες 1)

iii. Υπάρχει κόστος ευκαιρίας για την αύξηση της παραγωγής του αγαθού Ψ από το σημείο Η στο σημείο Θ; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

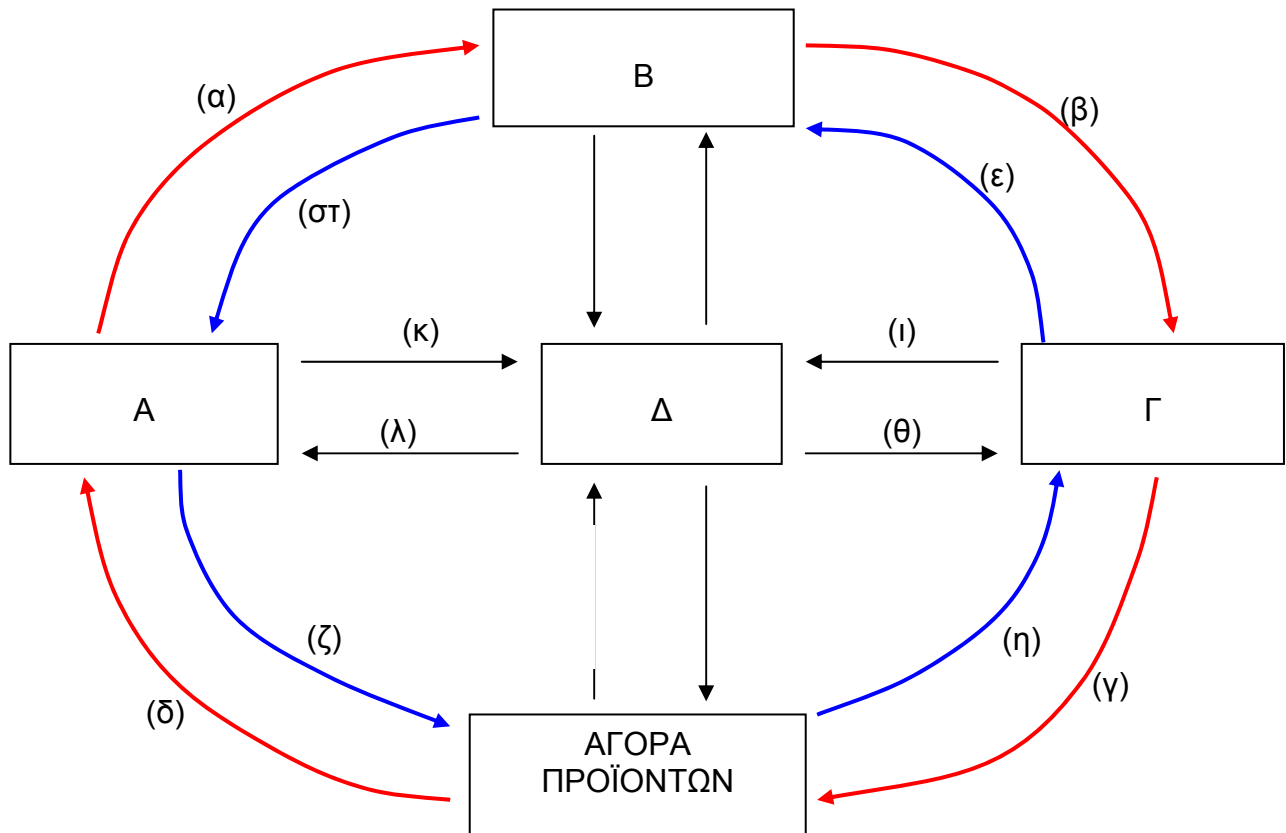
(Μονάδες 2)

γ) Να αναφέρετε δύο παράγοντες που μετατοπίζουν την καμπύλη ΑΒΓΔΕ προς τα δεξιά.

(Μονάδες 2)

(Σύνολο μονάδων 11)

2. Το πιο κάτω διάγραμμα παρουσιάζει το οικονομικό κύκλωμα μιας μικτής οικονομίας:

Χωρίς να αντιγράψετε το πιο πάνω διάγραμμα στο τετράδιό σας:

- α) Να ονομάσετε τι αντιπροσωπεύει το καθένα από τα ορθογώνια A,B,Γ και Δ του πιο πάνω διαγράμματος. **(Μονάδες 2)**
- β) Να ονομάσετε τα αριθμημένα τόξα. **(Μονάδες 6)**
- γ) Να αναφέρετε ποιο από τα αριθμημένα ζεύγη τόξων (α-β), (γ-δ), (ε-στ) και (ζ-η) δείχνει το Εθνικό Προϊόν, ποιο το Εθνικό Εισόδημα και ποιο την Εθνική Δαπάνη. **(Μονάδες 3)**

(Σύνολο μονάδων 11)

ΕΡΩΤΗΣΗ Β' (Μονάδες 20)

1. Δίνεται ο πιο κάτω πίνακας:

Αριθμός Εργατών (L)	Συνολικό Προϊόν (TP)	Μέσο Προϊόν (AP)	Οριακό Προϊόν (MP)
0			
1	32		
2			48
3		40	
4	152		
5			20
6		30	
7	180		
8			-4

Ζητείται:

- α) Να αντιγράψετε τον πιο πάνω πίνακα στο τετράδιό σας και να συμπληρώσετε τα ποσά που λείπουν, δείχνοντας τους αριθμούς μέχρι και ένα δεκαδικό. **(Μονάδες 4,5)**
- β) Από τα δεδομένα του πιο πάνω πίνακα, να σχεδιάσετε στο ίδιο διάγραμμα τις καμπύλες του μέσου και του οριακού προϊόντος και να ερμηνεύσετε την πορεία τους. **(Μονάδες 4)**
- γ) Να διαχωρίσετε στο διάγραμμά σας τα τρία στάδια της παραγωγικής διαδικασίας και να τα ονομάσετε. **(Μονάδες 2)**
- δ) Να αναφέρετε σε ποιο επιπρόσθετο εργάτη που προσλαμβάνεται εμφανίζεται ο νόμος της φθίνουσας απόδοσης. Να διατυπώσετε τον νόμο αυτό. **(Μονάδες 2)**
- ε) Να υπολογίσετε την παραγωγικότητα ανά ώρα εργασίας στους τρεις (3) εργάτες, αν ο κάθε εργάτης απασχολείται οκτώ (8) ώρες την ημέρα. **(Μονάδες 1,5)**

(Σύνολο μονάδων 14)

2. Δίδονται τα πιο κάτω δεδομένα παραγωγής μιας ατομικής επιχείρησης:

	€		€
Μισθοί υπαλλήλων	85.000	Πρώτες ύλες	21.000
Τόκοι δανείου από τράπεζα	8.500	Τόκοι ιδίων κεφαλαίων	6.500
Τεκμαρτά ενοίκια	12.000	Μισθός επιχειρηματία	60.000
Διάφορα έξοδα σε τρίτους	15.000	Έσοδα από πωλήσεις	320.000
Φυσιολογικό κέρδος	22.000		

Από τα πιο πάνω δεδομένα να υπολογίσετε:

- α) Το Φανερό κόστος **(Μονάδες 1)**
- β) Το Αφανές κόστος **(Μονάδες 1)**
- γ) Το Οικονομικό κόστος **(Μονάδες 0,5)**
- δ) Το Λογιστικό κέρδος **(Μονάδες 0,5)**
- ε) Το Οικονομικό κέρδος **(Μονάδες 0,5)**
- στ) Να δώσετε τον ορισμό του φυσιολογικού κέρδους και να αναφέρετε τη σημασία του για τη βιωσιμότητα της επιχείρησής του. **(Μονάδες 2,5)**

(Σύνολο μονάδων 6)

ΕΡΩΤΗΣΗ Γ' (Μονάδες 20)

1. Στον πιο κάτω πίνακα φαίνεται η ζήτηση και η προσφορά ενός αγαθού κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου:

Τιμή (P) €	Ζητούμενη ποσότητα Q (κιλά)	Προσφερόμενη ποσότητα Q (κιλά)
1	255	20
2	230	35
3	190	60
4	160	95
5	120	120
6	70	150
7	45	180
8	25	210
9	10	260

Ζητείται:

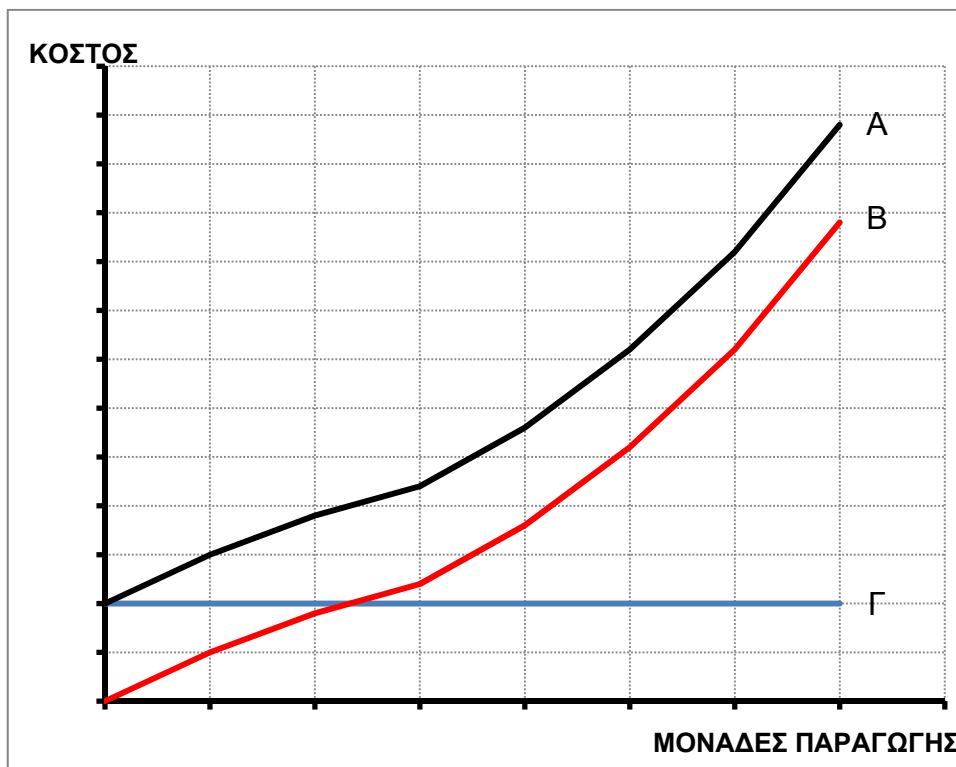
- α) Να κατασκευάσετε τις καμπύλες προσφοράς και ζήτησης στο ίδιο διάγραμμα και να προσδιορίσετε το σημείο, την τιμή και την ποσότητα ισορροπίας. **(Μονάδες 3)**
- β) Αν οι παραγωγοί του αγαθού καθορίσουν τιμή €7 το κιλό να εξηγήσετε τι θα παρουσιαστεί στην αγορά και πως θα αποκατασταθεί η ισορροπία. **(Μονάδες 3)**
- γ) Να υπολογίσετε την ελαστικότητα ζήτησης του αγαθού όταν η τιμή αυξηθεί από 5 σε 6 ευρώ. Να τη χαρακτηρίσετε και να αναφέρετε μια κατηγορία αγαθών που παρουσιάζουν τέτοιο είδος ελαστικότητας. **(Μονάδες 4)**
- δ) Να αναφέρετε δύο παράγοντες που επηρεάζουν την ελαστικότητα ζήτησης. **(Μονάδες 2)**
- ε) Υποθέστε ότι τα στοιχεία του πιο πάνω πίνακα αναφέρονται στην αγορά αγγουριών σε μια Ευρωπαϊκή χώρα, τα οποία πρόσφατα θεωρήθηκαν ως υπαίτια για την ασθένεια και το θάνατο πολλών ανθρώπων λόγω μόλυνσής τους από βακτηρίδιο.

Αν υποθέσουμε ότι η προσφορά τους παραμένει σταθερή, να εξηγήσετε και να δείξετε στο σχεδιάγραμμά σας την επίδραση του γεγονότος αυτού στη ζήτηση, στην τιμή και στην ποσότητα ισορροπίας των αγγουριών.

(Μονάδες 3)

(Σύνολο μονάδων 15)

2. Στο πιο κάτω διάγραμμα παρουσιάζονται οι καμπύλες Α, Β, Γ. Χωρίς να αντιγράψετε το διάγραμμα, να ονομάσετε στο τετράδιό σας τις καμπύλες και να ερμηνεύσετε την πορεία τους.

(Μονάδες 5)

ΕΡΩΤΗΣΗ Δ' (Μονάδες 18)

1. Δίδονται τα πιο κάτω υποθετικά στοιχεία για τη χώρα μας:

Εισαγωγές αγαθών	€ εκ. 7.600
Έσοδα από τουρισμό	4.400
Τόκοι εξωτερικού δανεισμού	600
Εξαγωγές αγαθών	3.000
Επενδύσεις κατοίκων σε άλλες χώρες	1.200
Εμβάσματα από το εξωτερικό	1.000
Δάνεια από το εξωτερικό	1.400
Έξοδα Κυπρίων φοιτητών στο εξωτερικό	900
Μερίσματα από επενδύσεις στο εξωτερικό	500
Εμβάσματα αλλοδαπών προς το εξωτερικό	200

Ζητείται:

- α) Να συντάξετε το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών. (Μονάδες 4)
- β) Να αναφέρετε τους δύο κυριότερους τρόπους με τους οποίους καλύπτεται το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών. (Μονάδες 2)
- γ) Γιατί το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών θεωρείται το σημαντικότερο για μια χώρα από όλα τα ισοζύγια; (Μονάδες 2)
- (Σύνολο μονάδων 8)**

2. Σύμφωνα με πρόσφατα δημοσιεύματα στον τύπο, το δημοσιονομικό έλλειμμα στην Κύπρο το 2010 υπολογίστηκε στο 5,3% του ΑΕΠ και φέτος αναμένεται να διαμορφωθεί στο 3,8%, με στόχο την περαιτέρω μείωσή του στο 2,5% το 2012. Από την άλλη, το δημόσιο χρέος για το 2011 αναμένεται να διαμορφωθεί στο 61,5% του ΑΕΠ σε σχέση με 60,6% που ήταν το 2010, ενώ το 2012 αναμένεται να μειωθεί κάτω από το 60%.

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία να απαντήσετε τις ερωτήσεις που ακολουθούν:

- α) Τι είναι το δημοσιονομικό έλλειμμα και πως επηρεάζει το δημόσιο χρέος; **(Μονάδες 2)**
- β) Σχολιάστε τα πιο πάνω στοιχεία συγκρίνοντάς τα με τους αντίστοιχους δείκτες του Μάαστριχτ. **(Μονάδες 2)**
- γ) Γιατί το κράτος πρέπει να δανείζεται με μέτρο και να περιορίζει το δημόσιο χρέος σε λογικά επίπεδα; **(Μονάδες 4)**
- δ) Να αναφέρετε δύο μέτρα με τα οποία το κράτος μπορεί να επιτύχει τη σταδιακή μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος (ένα που να επηρεάζει τα έσοδα και ένα τις δαπάνες του κράτους). **(Μονάδες 2)**

(Σύνολο 10 μονάδων)

ΕΡΩΤΗΣΗ Ε΄ (Μονάδες 20)

1. ε βάση το πιο κάτω κείμενο από τον ημερήσιο τύπο, να απαντήσετε τις ερωτήσεις που ακολουθούν:

«Επικίνδυνο το κοκτέιλ ανεργίας - πληθωρισμού

Η αύξηση της ανεργίας σε επίπεδα ρεκόρ κτύπησε καμπανάκι, αφού ο συνδυασμός με υψηλό πληθωρισμό είναι ό,τι πιο επικίνδυνο θα μπορούσε να καταγραφεί σε μια δύσκολη οικονομικά περίοδο, σημειώνουν οικονομικοί αναλυτές».

- α) Πώς ονομάζεται το πιο πάνω οικονομικό φαινόμενο; **(Μονάδες 1)**
- β) Σε ποιο είδος πληθωρισμού αναφέρεται το πιο πάνω κείμενο; Δικαιολογήστε την απάντησή σας. **(Μονάδες 1)**
- γ) Να αναφέρεται δύο οικονομικές συνέπειες του πληθωρισμού και δύο της ανεργίας. **(Μονάδες 2)**
- δ) Να δείξετε σε διάγραμμα την καμπύλη Philips και εξηγήστε με τη βοήθειά της γιατί είναι δύσκολη η καταπολέμηση του πιο πάνω φαινομένου. **(Μονάδες 3)**
- ε) Με ποιον τρόπο μια κυβέρνηση μπορεί να αντιμετωπίσει το φαινόμενο αυτό
i) βραχυχρόνια και ii) μακροχρόνια; **(Μονάδες 3)**

(Σύνολο μονάδων 10)

2. Να απαντήσετε τις ερωτήσεις που ακολουθούν σύμφωνα με τα δεδομένα του πιο κάτω κειμένου που δημοσιεύτηκε στον ημερήσιο τύπο:

Δείκτης Τιμών Καταναλωτή, Μάιος 2011

«Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή το Μάιο 2011 αυξήθηκε κατά 0,58 μονάδες και έφτασε στις 117,04 μονάδες σε σύγκριση με 116,46 τον Απρίλιο 2011. Αυτό οφείλεται κυρίως σε αυξήσεις στις τιμές ορισμένων φρέσκων φρούτων, του ηλεκτρικού ρεύματος και ορισμένων ειδών ένδυσης και υπόδησης. Μειώσεις σημειώθηκαν στις τιμές του φρέσκου κρέατος, ορισμένων φρέσκων λαχανικών και της αγοράς αυτοκινήτων. Για την περίοδο Ιανουαρίου-Μαΐου 2011 ο Δείκτης σημείωσε αύξηση 3,1% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2010».

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

- α) Τι είναι ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή; Σε τι χρησιμεύει; **(Μονάδες 3)**
- β) Να υπολογίσετε το μηνιαίο ρυθμό πληθωρισμού μεταξύ Απριλίου και Μαΐου 2011. **(Μονάδες 2)**
- γ) Αν ο μηνιαίος μισθός ενός υπαλλήλου τον Μάιο του 2010 ήταν €1.500, να υπολογίσετε το μισθό που πρέπει να πάρει τον Μάιο του 2011 για να διατηρήσει την αγοραστική του δύναμη. **(Μονάδες 2,5)**
- δ) Δικαιολογήστε αν η πιο κάτω πρόταση είναι ορθή ή όχι:
«Αν ο πληθωρισμός την αντίστοιχη περίοδο Ιανουαρίου-Μαΐου του 2010 ήταν 5%, αυτό σημαίνει ότι μειώθηκαν σήμερα οι τιμές των αγαθών σε σύγκριση με την περσινή περίοδο». **(Μονάδες 2,5)**

(Σύνολο μονάδων 10)

(Γενικό σύνολο μονάδων 100)

--- Τ Ε Λ Ο Σ ---